

alene, men ogsaa at lægge dem paa Kapitalen som er bundet i Virksomhederne. Paa adskillige Omraader herhjemme har det jo vist sig, at man har kunnet fortsætte Arbejdet og kunnet faa Virksomheder i Gang med udvidet Drift, naar Arbejdere og Arbejdsgivere enedes om noget saa fornuftigt som det, jeg her har nævnt.

Saa er det blevet sagt — det blev ogsaa sagt af det ærede Medlem Hr. Fraenkel under hans Omtale af Arbejdsgivernes Stilling, netop med Hensyn til Arbejdslønnens Nedsættelse —, at Arbejdslønnens Nedsættelse betød saa lidt for Produktionen. Det ærede Medlem pegede paa, hvad der er sagt herom i Arbejdsudvalgets Betænkning. Jeg vil gerne citere de Bemærkninger, der findes i Arbejdsudvalgets Betænkning om dette Forhold. Der udtales der af Arbejdsgivernes Repræsentanter bl. a. følgende — det er i nogle Bemærkninger, som de fremsætter i Relation til en Udtalelse af Medlem af Arbejdsudvalget, Hr. Hauch —: „Det er rigtigt, at Arbejdslønnen og Arbejdstiden er en Faktor, som er af stor Betydning for Industrien, og en Faktor, som i visse Tilfælde maa erkendes at være den afgørende Hindring for, at de paagældende Industrier med Held kan optage Konkurrencen med Udlandet.“ Men derefter gaar de videre og siger, at der er en Række af Omraader, hvor Arbejdslønnen ikke er det afgørende. Ja, jeg er selvfølgelig fuldstændig klar over, at der er en Række industrielle Virksomheder, hvor Arbejdslønnen ikke er det afgørende, hvor Arbejdslønnen kun udgør en forholdsvis lille Del af den producerede Vares Værdi. Det er jo klart, at der er Arbejdslønnen ikke saa afgørende, som hvor den udgør en forholdsvis stor Del af Varens Værdi. Men naar man erkender det fra Arbejdsgivernes Side, og hvis man erkendte det samme fra Arbejdernes Side — at der er en Række af Virksomheder, hvor *det* er en afgørende Faktor med Hensyn til, om Virksomheden kan komme i Gang —, saa forekommer det mig, at man paa disse Omraader og for disse Virksomheders Vedkommende kunde gaa den fornuftige Vej, som det vilde være at optage frivillige Forhandlinger om Ændring af Overenskomstforhold, som er kommet til Stede paa Tidspunkter, hvor vi havde en ganske anden Kronkurs end den, vi har i Øjeblikket. Den højtærede Statsminister sagde til mig, som han sagde sidste Aar: Ogsaa det ærede Medlem Hr. Slebsager sagde, at han ikke vilde have, at Rigsdagen skulde vedtage Lov om at ændre disse Forhold. Det er fuldkommen rigtigt,

det vil jeg ikke have; det har jeg sagt tidligere, og det gentager jeg. Jeg ønsker ikke, at Staten skal gaa til Lovgivning paa den Maade om Forholdet mellem Arbejdsgivere og Arbejdere, men jeg ønsker, at Arbejdsgivere og Arbejdere skal finde hinanden i en fornuftig Forhandling og i Forstaaelse af Forholdene og i Forstaaelse af, at det ikke blot for Virksomhedernes Indehavere, men i mindst lige saa høj Grad for Arbejdernes Vedkommende gælder om, at der skabes saadanne Produktionsforhold, at Virksomhederne kan fortsætte i Stedet for, at Arbejderne skal ud i Arbejdsløshed.

Derefter talte den højtærede Statsminister om, hvad Venstre vilde med Hensyn til Frihandel eller Told. „Saa siger det ærede Medlem Hr. Slebsager ikke noget“, sagde den højtærede Statsminister. Nej, det skal den højtærede Statsminister have Ret i. Jeg sagde ikke noget; for det Forslag, som var til Behandling og er til Behandling i dette høje Ting, er jo ikke et Toldlovsforslag; og saa havde jeg jo aldeles ikke i min Ordførertale nogen Anledning til at udtale mig om Toldspørgsmaal. Jeg ved ikke, om det er Ministerens Mening, naar han fremsætter et Forslag om Ordning af disse Forhold, hvori der ikke findes noget om Told, at han saa alligevel vil kræve af Venstres Ordfører, at han skal give sig til at tale om Told. Det forekommer mig at være en højst ejendommelig Argumentation. Men saa talte den højtærede Statsminister ogsaa om Venstres to Ansigter. Nej, jeg skal sige den højtærede Statsminister, at i dette Forhold har Venstre kun *et* Ansigt; og jeg tror nok, at jeg har givet Udtryk for det Synspunkt, som findes udtrykt igennem Venstres Ansigt ved Behandlingen af dette Lovforslag. Den højtærede Statsminister derimod har et dobbelt Ansigt i dette Spørgsmaal, og det er blevet paapeget ogsaa i denne Debat. Vi har jo hørt her inde paa Rigsdagen, hvordan den højtærede Statsminister kan bruge meget stærke Ord imod Told; men vi har ogsaa hørt den højtærede Statsminister tale ude i Landet og tale med et overmaade elskværdigt Ansigt om at give Støtte til Industrien; hvis Industrien ikke kan klare sig, saa skal den have Krykker; og hvis Frihandelsesteoriene ikke er modne til Gennemførelse, maa man ordne sig efter Forholdene, saaledes at det kan være en sund og god Udvikling o. s. v., en Tale, som Toldtilhængerne her i vort Land har været særdeles glade for, og som derfor ogsaa den højtærede Statsminister har faaet megen Ros for fra den Side. Dette er den højtærede Statsministers Ansigt, naar han